

– використовувати залучені у вигляді запозичень бюджетні ресурси для фінансування інвестиційних проектів, тобто спрямовувати їх на потреби реального сектору економіки, а не уряду.

Література

1. Крисоватий А. І. Парадигма податкових та позикових фінансів. *Вісник економічної науки України*. 2008. №1. С. 132–140.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Лободіна З. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 412 с.
4. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.02.2017 р. №142-р URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80/page>.

Олександр Максимчук

Тернопільський національний економічний університет

ЕНДАВМЕНТ-ФОНДИ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТІВ РОЗВИТКУ

З метою здійснення бюджетних інвестицій органи місцевого самоврядування в Україні використовують бюджет розвитку, який є складовою спеціального фонду відповідного місцевого бюджету. Законодавством визначено широкий перелік джерел доходів даного бюджету. Проте, як свідчить статистика, в останні роки більшість з цих джерел не відіграє вагомої ролі у формуванні бюджету розвитку, адже понад 90% його обсягу формують кошти, що передаються з загального фонду місцевого бюджету (табл. 1).

В таких умовах набуває актуальності необхідність пошуку додаткових джерел фінансування бюджету розвитку, одним з яких можуть стати ендавмент-фонди. Відповідно до Податкового кодексу України, під ендавментом розуміють кошти або цінні папери, що вносяться благодійником у банк або небанківську фінансову установу, завдяки чому бенефіціар отримує право на використання процентів або дивідендів, нарахованих на суму ендавменту [2].

Основними особливостями ендавмент-фондів є: недоторканість основного капіталу ендавменту; використання для фінансування цілей діяльності лише інвестиційного доходу; використання частини доходу фонду на реінвестування в основний капітал; управління ендавментом здійснюється незалежною від бенефіціара юридичною особою [3, с. 372-

374]. Якщо говорити про використання ендавменту для фінансування видатків бюджету розвитку, доцільним є застосування т. зв. квазі-ендавменту, який, на відміну від класичного, створюється не благодійником, а безпосередньо бенефіціаром [4]. Джерелами надходжень фонду є благодійні пожертвування, цільові внески, частина доходів бюджету розвитку, інвестиційні кредити, залишки коштів місцевого бюджету та ін. [5].

Таблиця 1

Структура доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів України в 2016-2018 рр.

Джерело доходів	2016	2017	2018
Кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, млн. грн.	1353,7	1853,3	1560,3
Питома вага,%	2,87%	3,09%	2,14%
Кошти від продажу земельних ділянок не с\г призначення та прав на них, млн. грн.	918,3	1265,0	1436,9
Питома вага,%	1,95%	2,11%	1,97%
Кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, млн. грн	44323,3	56303,3	69301,4
Питома вага,%	94,08%	93,76%	94,91%
Інші надходження, млн. грн.	518,8	631,8	721,0
Питома вага,%	1,1%	1,05%	0,98%
Разом, млн. грн.	47114,1	60053,4	73019,6

* Складено автором на основі даних ДКСУ [1].

Основними завданнями, виконання яких забезпечують ендавмент-фонди, як засіб фінансування бюджету розвитку, є: збільшення обсягу доходів; забезпечення стабільності здійснення капітальних видатків; згладжування впливу економічних циклів на бюджет розвитку; підвищення якості життя населення громади; підвищення ефективності управління коштами бюджету.

Для того, щоб органи місцевого самоврядування отримали можливість створювати ендавменти, необхідно внести зміни в законодавство. Ендавмент є позабюджетним фондом, а тому органам місцевого самоврядування слід дозволити створювати такі фонди. Крім цього, на нашу думку, потрібно розробити законодавство щодо застосування ендавментів в Україні, яке міститиме основні положення щодо створення, застосування та оподаткування таких фондів.

Отже, ендавмент-фонди можуть стати реальним інструментом фінансування бюджету розвитку. Недоторканість основного капіталу та реінвестування частини інвестиційного доходу від ендавменту дозволяють забезпечити стабільне зростання його обсягу, і, відповідно дивідендів, які

можуть використовуватися органом місцевого самоврядування для здійснення капітальних видатків. Для використання ендавмент-фондів необхідно створити відповідне нормативно-правове поле, однак в довгостроковій перспективі вони можуть бути вагомим джерелом доходів бюджетів розвитку та забезпечити стабільний обсяг капітальних фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування.

Література

1. Звітність. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>
2. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Яровенко Т. С. Ендавмент, як перспективна форма освітнього інвестування в Україні. *Економічний форум*. 2016. №2. С. 371-376.
4. Endowment Definition. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/terms/e/endowment.asp#understanding-endowment>
5. Магута О. В. Методичні підходи до формування цільового капіталу (ендавменту) для інноватизації вищої освіти в Україні. *Ефективна економіка*. 2016. №6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5050>

Василь Телеп

*Головний спеціаліст відділу економічного розвитку
та інвестицій Байковецької сільської ради*

МОЖЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Незалежно від того, наскільки громада спроможна, завжди залишаються питання, які важко вирішити за рахунок місцевого бюджету. Це може бути придбання обладнання, будівництво чи реконструкція приміщення для потреб ЦНАП, реставрація об'єктів культурної спадщини для подальшої інтеграції в сучасне життя тощо. Як показує практика, низка питань місцевого значення, вирішення яких не під силу бюджету об'єднаної громади, можуть успішно вирішуватися за рахунок інших ресурсів.

В багатьох країнах одним із завдань органів місцевого самоврядування є організація пошуку позабюджетних джерел фінансування та налагодження співпраці з різноманітними фондами, грантовими програмами та пошук інших шляхів залучення ресурсів. Враховуючи обмеженість бюджетних коштів навіть найспроможніших громад в Україні, одним із напрямків діяльності органів місцевого самоврядування та окремих посадових осіб, мала б стати робота,